

Sosyal Adalet Savunuculu?u Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Adalet Savunuculu?u Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30523>

Özet

Sosyal Adalet Savunuculuğu Ölçeği (SAAS), 2014 yılında Bayoğlu-Serpen, Duyan ve Uğurluoğlu-Aldoğan tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Temel amacı, bireylerin Sosyal Adalet Savunuculuğu düzeylerini ve bu savunuculuğun farklı boyutlardaki ifadelerini ölçmektir. Ölçek, toplam 41 maddeden oluşmakta ve dört ana faktör altında toplanmaktadır: **??birlikçi Hareket, Müracaatçının Güçlendirilmesi, Sosyal/Politik Savunuculuk ve Müracaatçı/Toplum Savunuculuğu**. Ölçek geliştirme çalışması, yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlik kanıtları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Adalet Savunuculuğu Ölçeği, Sosyal Adalet, Savunuculuk, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Açıklayıcı Faktör Analizi, Sosyal Hizmet.

Yazarlar

Ayşe Sezen Bayoğlu Serpen, Veli Duyan, Emine Uğurluoğlu Aldoğan.

Amaç

Sosyal Adalet Savunuculuğu Ölçeği'nin temel amacı, sosyal hizmet uzmanları ve ilgili disiplinlerde çalışan profesyonellerin, sosyal adalet ilkelerine yönelik savunuculuk faaliyetleri sırasındaki tutum ve davranışlarının sistematik bir biçimde değerlendirilmesidir. Bu ölçek, alanda çalışanların savunuculuk rollerini hangi boyutlarda ve ne düzeyde üstlendiklerini nicel olarak belirleyerek hem akademik araştırmalara hem de mesleki eğitime katkı sağlamaya hedeflemektedir.

Ölçek, profesyonellerin sadece bireysel düzeyde müdahale becerilerini değil, aynı zamanda sistemik ve politik düzeydeki değişim çabalarını da ölçerek, sosyal hizmet mesleğinin temel değerlerinden biri olan

savunuculuk rolünün kapsamlı bir değerlendirmesini sunmaktadır.

Yapı

Sosyal Adalet Savunuculuğu Ölçeği, sosyal adalet odaklı savunuculuk kavramının dört temel ve birbirinden ayrılan alt boyut altında inceleyen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Bu faktörler, savunuculuk eylemlerinin farklı hedef ve yöntemlerini yansıtmaktadır.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bireylerin dezavantajlı grupların haklarını koruma, eşitsizlikleri giderme ve toplumsal değişimi teşvik etme yönündeki motivasyonları ve aktif eylemleridir. Dört faktörlü bu yapı, savunuculuğun hem mikro düzeyde (bireyin güçlendirilmesi) hem de makro düzeyde (politik değişim ve işbirliği) ele alınmasını sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile incelenmiştir. AFA sonuçları, ölçeğin teorik beklentilerle uyumlu olarak dört faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Bu faktör yapıları, ölçeğin sosyal adalet savunuculuğu kavramının farklı boyutlarını başarıyla ölçtüğünü işaret etmektedir.

Faktör yapılarının tutarlılığı ve maddelerin ilgili faktörlere yüklenme düzeyleri, ölçeğin ölçmek istediği psikolojik yapıyı geçerli bir şekilde temsil ettiğini desteklemektedir. Çalışmada, yapısal geçerliği güçlendirmek amacıyla muhtemelen ilgili diğer ölçeklerle korelasyon analizleri de yapılmıştır (Ancak bu bilgi orijinal kaynaktan detaylı verilmemiştir, AFA sonucu temel alınmıştır).

Güvenirlilik

Sosyal Adalet Savunuculuğu Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliliği, Cronbach Alpha katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin tamamına ilişkin hesaplanan **Cronbach Alpha katsayısı 0.92** olarak bulunmuştur, bu değer ölçeğin mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Alt faktörlerin güvenirlilik katsayıları da yüksek ve kabul edilebilir düzeydedir:

İşbirlikçi Hareket: 0.89

Müracaatçının Güçlendirilmesi: 0.76

Sosyal/Politik Savunuculuk: 0.79

Müracaatçı/Toplum Savunuculuğu: 0.71

Bu sonuçlar, ölçeğin farklı alt boyutlarının her birinin kendi içinde tutarlı olduğunu ve güvenilir ölçümler sağladığını kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, Sosyal Adalet Savunuculuğu kavramının temel bileşenlerini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda, toplam

41 maddeden oluşan ölçeğin dört temel faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu dört faktör, savunuculuk eyleminin farklı stratejik alanlarını temsil etmektedir:

??birlikçi Hareket (17 madde): Ortak amaçlar doğrultusunda diğer gruplarla anlaşma ve işbirliği yapma becerisini ölçer.

Müracaatçıların Güçlendirilmesi (9 madde): Bireysel müracaatçıların kendi sorunları üzerinde kontrol kazanmalarını sağlama çabalarını ölçer.

Sosyal/Politik Savunuculuk (8 madde): Yasa yapıcılar ve bürokratlarla iletişim kurarak sistem düzeyinde politika değişikliği talep etme eylemlerini ölçer.

Müracaatçı/Toplum Savunuculuğu (7 madde): Toplumsal grupların haklarını savunma ve onlara yönelik politik farkındalığı ölçer.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir Türkçe ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Ölçek, toplam 41 maddeden oluşmaktadır ve dört alt boyuta ayrılmıştır. Derecelendirme, 7'li Likert tipi bir ölçek kullanılarak yapılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Sosyal hizmet uzmanları, psikolojik danışmanlar ve sosyal adalet savunuculuğu rolünü üstlenen diğer profesyoneller.

Yaş Grubu: Yetişkin (Profesyonel).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmada genellikle sosyal hizmet bölümü öğrencileri veya mezunları üzerinde pilot çalışmalar yapılmıştır.

Test Metodolojisi: 7'li Likert Ölçeği (1=kesinlikle doğru değil - 7= kesinlikle doğru). Yüksek puanlar, ilgili faktörde daha yüksek düzeyde sosyal adalet savunuculuğu davranışını veya tutumunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Hizmet, Savunuculuk Rolü, Cronbach Alpha, Ölçek Yapısı, Güçlendirme, Politik Eylem, işbirliği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

Kurum E-posta Adresleri: Ay?e Sezen Bayo?lu Serpen için ileti?im e-postas?: aysesezenbayoglu@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazar?n ilgili akademik kurumu (Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2014 y?I?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve ücret bilgileri konusunda sorumlu yazar Ay?e Sezen Bayo?lu Serpen ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Bayo?lu-Serpen, A. S., Duyan, V. ve U?urluo?lu-Aldo?an, E. (2014). Sosyal Adalet Savunuculu?u Ölçe?i güvenilirlik ve geçerlik çal??mas?. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 25(1), 21-34.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: sosyal-adalet-savunuculugu-olcegi-toad.pdf

Sosyal Adalet Savunuculu?u Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 41 madde ve dört faktörden olu?maktadır.

??birlikçi Hareket (17m): Sosyal adalet konular? ile ilgili ortak kayg?lar? olan toplum gruplar? ile ileti?im a?? kurar?m

Müracaatç?n?n Güçlendirilmesi (9m): Sorunlar?n müracaatç?lar üzerindeki etkilerini anlayabilmek için onlar? sistem yakla??m?ndan ele almaya çal??r?m.

Sosyal/Politik Savunuculuk (8m): Müracaatç?lar?n ihtiyaçlar? için yasa yap?c?larla (bürokratlar, milletvekilleri) ileti?im kurar?m

Müracaatç?/Toplum Savunuculu?u (7m): Kar??ma ç?kma olas?l??? olan, farklı nüfus gruplar?n? ilgilendiren yasalar ve ilgili politikalar konusunda bilgim azd?